

Mottagare Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet **Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU 2026:20)**

Fi2026/00577

Sammanfattning

Regionen avstyrker förslaget om skattebroms och skattesänkingsbidrag och delar utredningens egen tveksamhet till förslaget. Regionen bedömer att förslaget innebär en betydande inskränkning i den kommunala självstyrelsen och beskattningsrätten, har en begränsad effekt på längre sikt samt riskerar att bidra till ökad ojämlikhet i landet. Det finns, enligt regionens bedömning, andra åtgärder som skulle ge bättre effekt och som bör prioriteras före införandet av ett system med skattebroms.

Regionen är tveksam till förslaget om förändrad beräkning av jobbskatteavdraget innan andra åtgärder vidtagits för att säkerställa att de ekonomiska förutsättningarna, så långt som möjligt, är likvärdiga i landet.

Regionen är tveksam till förslaget om krav på effektivitet och plan för skattenivån. Regionen bedömer att förslaget inte tillför något väsentligt nytt, i förhållande till befintlig lagstiftning, som bidrar till ökad effektivitet och sänkta skattesatser. Fokus borde i stället läggas på åtgärder och stöd som förbättrar förutsättningarna att effektivisera verksamheterna inom kommuner och regioner. Med ökad förutsägbarhet, exempelvis gällande statsbidrag, kan det dock finnas möjlighet att lägga en plan för skattenivån.

Regionen tillstyrker förslaget att höjningar av skattesatsen ska motiveras, men anser att motsvarande krav även bör gälla vid sänkningar av skattesatsen. Regionen tillstyrker även förslaget att ta fram ett standardiserat mått för justerad skattesats.

Regionen instämmer i de bedömningar som utredningen lämnar. Ett eventuellt skattestopp i samband med införandet av en garantimodell anser regionen dock behöver utredas vidare.

Skattebroms och skattesänkingsbidrag (8.1.1)

Regionen avstyrker förslaget. Regionen delar utredningens tveksamhet kring om förslaget är lämpligt och ändamålsenligt. Ett ekonomiskt incitament i form av ett skattebromssystem bedöms innebära en betydande inskränkning i den kommunala självstyrelsen och beskattningsrätten. Det finns även skäl att tro att ett skattebromssystem på längre sikt har begränsad effekt och dessutom ökar ojämlikheten i landet.

Regionen bedömer att det finns andra åtgärder som skulle vara mer effektiva och proportionerliga. Nedan är exempel på några av de åtgärder som lyfts i denna och tidigare utredningar som regionen anser bör utredas vidare och prioriteras före ett skattebromssystem.

- Översyn av den kommunalekonomiska utjämningen för likvärdiga ekonomiska förutsättningar
- Statliga stöd och åtgärder som underlättar effektivisering i kommunal verksamhet
- Ökad tydlighet i kravställning från staten
- Förbättrad analys av utvecklingen och finansieringen av hälso- och sjukvården
- Bättre planeringsförutsättningar med förutsägbarhet i fråga om intäkter och statsbidrag
- Utreda införande av konjunkturstabiliserande statsbidrag
- Konsekvent tillämpning av finansieringsprincipen

Jobbskatteavdraget och skattereduktion för sjuk- och aktivitetsersättning ska inte påverkas av valet av kommunala skattesatser (8.1.2)

Regionen är tveksam till förslaget. Regionen delar intentionen i förslaget om att det ska finnas en tydlig koppling mellan regionens eller kommunens skattesats och den skatt som invånarna faktiskt betalar. Innan en förändring genomförs borde det dock först säkerställas att de ekonomiska förutsättningarna, så långt som möjligt, är likvärdiga i landet. Det finns mycket som tyder på att så inte är fallet och att valet av skattesats i hög grad förklaras av strukturella skillnader och inte enbart skillnader i effektivitet eller ambitionsnivå.

Krav på effektivitet i kommunal verksamhet och plan för skattenivån (8.2.1)

Regionen är tveksam till förslaget. Tveksamheten grundar sig i om förslaget tillför något väsentligt nytt som faktiskt bidrar till ökad effektivitet. Att ständigt arbeta för en effektiv verksamhet och därmed få ut mesta möjliga av varje skattekrona borde redan idag vara en självklar utgångspunkt i varje kommun och region. Regionen anser att fokus i stället borde ligga på åtgärder och stödinsatser som förbättrar förutsättningarna för kommuner och regioner att effektivisera sin verksamhet. Regionen bedömer även att gällande lagstiftning på området, där kravet på god ekonomisk hushållning är centralt, redan tillgodoser det utredningen eftersträvar att uppnå med det aktuella förslaget.

En detaljerad plan för skattenivån bedöms vara svår att upprätta för många kommuner och regioner eftersom de ekonomiska förutsättningarna är osäkra både på kort och lång sikt. Sannolikt kommer planen i många kommuner och regioner att bli en övergripande inriktning, i linje med vad utredningen själv öppnar för, att skatteuttaget inte ska vara högre än vad som krävs för att bedriva en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Denna inriktning skiljer sig inte från hur kommuner och regioner redan arbetar idag och riskerar därmed att inte tillföra något i fråga om ökad effektivitet eller lägre skattesatser. Med ökad förutsägbarhet, gällande exempelvis statsbidrag, skulle det dock finnas bättre förutsättningar att upprätta en mer konkret plan för skattenivån.

Skyldighet för kommuner och regioner att motivera en höjning av skattesatsen (8.2.2)

Regionen tillstyrker förslaget. För att öka transparensen och stärka möjligheten till ansvarsutkrävande föreslår regionen dock att kravet på att motivera en höjning även borde gälla vid sänkning av skattesatsen. Exempelvis kan en minskad ambitionsnivå till förmån för lägre skatter också få betydande konsekvenser för både medarbetare och invånare. Den administrativa insatsen att motivera förändringen torde vara liten då beslut om förändringar av skattesatsen, både höjning och sänkning, oftast föregåtts av ett omfattande utredningsarbete.

Ett standardiserat mått för justerad skattesats (8.2.3)

Regionen tillstyrker förslaget.

Insatser i fråga om kommunsektorns intäkter (8.3.2)

Regionen instämmer i bedömningen.

Undvik överföring av kostnader från staten till kommunsektorn (8.3.3)

Regionen instämmer i bedömningen.

Ett system med konjunkturstabiliserande statsbidrag vid tillfälliga nedgångar i skatteunderlaget bör utredas (8.4.1)

Regionen instämmer i bedömningen.

Tillfälligt skattestopp kan användas som verktyg vid lågkonjunktur när en statlig garantimodell införs (8.4.2)

Regionen instämmer delvis i bedömningen. Inför ett eventuellt beslut krävs dock fortsatt utredning och ett tydligare klarläggande av såväl omfattningen av en eventuell garantimodell som konsekvenserna för den kommunala beskattningsrätten. Det finns även behov av att utreda om och på vilket sätt lagstiftningen bör möjliggöra undantag i samband med tillfälliga skattestopp.

Beslut i detta ärende har fattats av regionstyrelsen den 2 juni 2026 § 103.